

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Податковий менеджмент

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр

1

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Назарова Тетяна Юріївна

Tetiana.Nazarova@khp.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів (НТУ «ХПІ»)

Авторка понад 50 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Фінанси», «Податкова система», «Бюджетна система».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс спрямований на оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та практичними навичками у галузі податкового менеджменту; осмислення та напрацювання теоретико-методичних основ і науково-практичних підходів до реалізації податкового менеджменту на всіх рівнях фінансової системи; засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів управлінських рішень, методичних підходів до аналізу податкового ризику та управління ним; з'ясування функцій контролюючих органів з адміністрування податкових зобов'язань платників податків

Мета та цілі дисципліни

формування у здобувачів вищої освіти системи спеціальних знань у сфері податкових відносин, що виникають між державою, юридичними та фізичними особами з приводу податкового планування, податкового регулювання та податкового контролю; застосування на практиці норм податкового законодавства на рівні державного та корпоративного податкового менеджменту; обґрунтування та реалізації управлінських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику у сфері оподаткування, а також податкового регулювання і планування на макро- та мікроекономічних рівнях

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - екзамен.

Компетентності

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. }

Результати навчання

ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях. ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів }

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 86 год. }

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Дисципліна «Податковий менеджмент» відповідно до структурно-логічної схеми викладення дисциплін, передбачених навчальним планом, викладається на першому курсі у першому семестрі.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу

встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій. Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні засади податкового менеджменту

Сутність та види податкового менеджменту. Правові засади податкового менеджменту. Інституційні суб'єкти податкового менеджменту.

Тема 2 Система державного податкового менеджменту

Суть, завдання та складові державного податкового менеджменту. Елементи державного податкового процесу. Державне податкове планування і прогнозування. Державне податкове регулювання. Процедура податкового адміністрування. Права та обов'язки органів Державної фіскальної служби України. Права та обов'язки платників податків. Податковий аудит.

Тема 3. Облік платників податків та податкових надходжень.

Необхідність та сутність обліку платників податків. Облік суб'єктів підприємницької діяльності в органах державної реєстрації. Взяття на облік юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів.

Тема 4. Адміністрування податків і зборів.

Зміст поняття та значення адміністрування податків. Принципи, методи та функції адміністрування податків. Фактори впливу на ефективність адміністрування податків. Інформаційне забезпечення адміністрування податків у контролюючих органах.

Тема 5. Планування та прогнозування податків і зборів

Поняття податкового планування прогнозування. Система показників оцінювання якості податкової системи і виконання податкових надходжень. Методи податкового планування і прогнозування.

Тема 6. Податковий ризик - менеджмент

Поняття податкового ризику. Групи податкових ризиків. Принципи управління податковими ризиками.

Тема 7. Податкове рахівництво

Становлення і розвиток рахівництва в умовах реформування податкової системи. Економічна сутність податкового рахівництва. Місце податкового рахівництва в податковому менеджменті.

Тема 8. Управління податковим боргом

Економічна сутність податкового боргу. Вимоги до термінів формування податкового боргу. Дослідження методів управління податковим боргом

Тема 9. Податковий контроль: зміст та форми

Сутність податкового контролю. Податкова перевірка – основний метод податкового контролю. Оформлення результатів податкової перевірки. Оскарження дій податкових органів

Тема 10. Планування та організація проведення перевірок

Види податкових перевірок та порядок їх проведення. Оформлення результатів перевірок. Перевірки ДПС: права та обов'язки підприємця

Тема 11. Узгодження податкових зобов'язань та забезпечення їх сплати податковими органами.
Апеляційне узгодження сум податкових зобов'язань. Податкові вимоги та джерела сплати податкових зобов'язань. Податкова застава. Адміністративний арешт активів платників податків. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань.

Тема 12. Контрольна діяльність податкових органів

Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення. Контроль сплати ПДВ. Контроль сплати податку на прибуток підприємств. Контроль сплати платежів за ресурси. Контроль сплати єдиного податку. Контроль сплати ЄСВ, військового збору.

Тема 13. Контроль податкових органів у сфері оподаткування доходів громадян

Особливості оподаткування доходів громадян. Контроль податкових інспекцій у сфері оподаткування доходів громадян.

Тема 14. Корпоративний податковий менеджмент

Зміст поняття «корпоративний податковий менеджмент». Податкове планування на підприємствах. Ухилення від оподаткування

Тема 15. Західний досвід адміністрування податків

Діяльність податкових органів у зарубіжних країнах. Особливості адміністрування прямих податків у зарубіжних країнах. Особливості адміністрування непрямих податків у зарубіжних країнах

Тема 16. Міжнародне податкове планування

Основи міжнародного податкового планування. Сутність міжнародного податкового планування. Види міжнародного податкового планування

Теми практичних занять

Тема 1. Особливості податкового менеджменту в Україні.

Податковий менеджмент в системі податкових відносин і податкових категорій управління податковим процесом на макрорівні. Податкове законодавство України та його принципи. Сутність, елементи оподаткування, Класифікація податків.

Тема 2. Організація управління податковим процесом в Україні у порівнянні з іншими європейськими країнами.

Порівняння та аналіз сучасного стану податкової системи України та країн ЄС. Дослідженні зарубіжного досвіду адміністрування податків і розробці рекомендацій щодо впровадження його окремих аспектів у вітчизняну практику. Адміністрування податків: міжнародний досвід та українські реалії.

Тема 3. Облік платників податків та його характеристика.

Система податкових органів, їх роль у податковому менеджменті. Особливості взяття на облік у ДПС юридичних та фізичних осіб. Процедури, які здійснюються в інформаційній системі органів ДПС.

Тема 4. Адміністрування податків і зборів: зарубіжний досвід для України

Сутність та необхідність розвитку системи адміністрування податків і зборів в сучасних економічних реаліях української держави. Поняття, склад, об'єкти та суб'єкти податкового адміністрування. Особливості формування податкових відносин та діяльності податкових органів в процесі податкового адміністрування у розвинутих європейських країнах.

Тема 5. Податкове прогнозування та планування як складова податкового менеджменту

Етапи складання податкових планів та прогнозів. Фактори, що впливають на якість прогнозування і планування. Класифікація податкових планів. Приклад макропланування податкових надходжень.

Тема 6. Напрямки розвитку податкового ризик-менеджменту в Україні

Державний податковий ризик-менеджмент як чинник безпеки вітчизняної економіки. Програмно-цільові підходи оцінювання інноваційної та податкової політики держави в системі економічної безпеки. Оцінювання впливу державного податкового ризик-менеджменту на економічну безпеку України

Тема 7. Податкове рахівництво як базова складова управління податками

Сутність та завдання податкового рахівництва. Характеристика складових податкового рахівництва. Автоматизація податкового рахівництва у контексті створення податкової інформаційної бази для аналізу та контролю.

Тема 8. Зарубіжний досвід управління податковим боргом та його адаптація в Україні

Сутність податкового боргу. Ризикоорієнтовані моделі управління податковим боргом у зарубіжних країнах. Фіскальні технології управління податковим боргом у контексті його оптимізації.

Тема 9. Податковий контроль в Україні: особливості та шляхи вдосконалення

Необхідність, види та світовий досвід застосування непрямих методів. Вітчизняна практика непрямих методів контролю. Податковий кодекс про застосування «звичайних цін». Податковий контроль у сфері трансфертного ціноутворення.

Тема 10. Податковий контроль. Планування та організація проведення перевірок

Основні етапи проведення невиїзних перевірок. Етапи проведення комплексних документальних перевірок. Структура акту податкової перевірки. Стандарти якості контрольно-перевірочної роботи податкових органів.

Тема 11. Податкова грамотність: зобов'язання, борг, вимога

Узгодження сум податкових зобов'язань. Податкові вимоги та джерела сплати податкових зобов'язань. Податкова застава. Податковий компроміс. Питання-відповіді

Податковий компроміс. Питання-відповіді

Тема 12. Контрольна робота податкових інспекцій у сфері справляння податків на споживання

Основні функції та завдання податкових органів у ході проведення контрольної роботи у сфері справляння податків на споживання. Платники ПДВ та акцизного податку. Особливості камеральної перевірки декларацій з ПДВ та розрахунків акцизного податку.

Тема 13. Контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати в бюджет податку на прибуток

Платники і об'єкти податку на прибуток підприємств. Склад витрат платника податку на прибуток підприємств. Склад доходів податку на прибуток підприємств. Порядок зарахування окремих видів витрат до складу витрат підприємства.

Тема 14. Контроль податкових органів в сфері оподаткування доходів громадян

Платники податку та об'єкт оподаткування. Склад загального оподаткованого доходу. Порядок надання податкових соціальних пільг. Особливості нарахування та сплати окремих видів доходів.

Тема 15. Податкове планування у системі корпоративного податкового менеджменту

Напрями організації корпоративного податкового менеджменту. Етапи процесу розробки податкової політики підприємства. Податковий тягар підприємства: методика розрахунку, вплив на впровадження заходів податкового планування.

Тема 16 Міжнародний досвід організації податкового адміністрування

Дослідженні зарубіжного досвіду адміністрування податків і розробка рекомендацій щодо впровадження його окремих аспектів у вітчизняну практику. Мета, необхідні кроки до впровадження та очікуваний ефект від впровадження плану дій BEPS (Base erosion and Profit Shifting) в Україні. Мета і основні положення Багатосторонньої конвенції MLI.

i

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені. |

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання - реферату за проблемними питаннями курсу. Результат написання реферату оформлюється у письмовий звіт та готується презентація. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу. |

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Бочарова, Н. А. Податковий менеджмент : навч. посіб. Харків : ФОП Бровін О. В., 2020. 122 с.
2. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». Ужгород : РІК-У, 2020. 417 с.
3. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система : підручник. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Знання України, 2019. 567 с.
4. Мороз Е. Г. Податковий менеджмент : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2020. 412 с.

5. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2020. 185 с.
6. Жаворонок А. В. Податковий менеджмент : конспект лекцій. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 110 с.
7. Податковий менеджмент : навч. Посіб. / Г. Ю. Ісаншина, О. В. Акімова. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 247 с. ISBN 978-966-379-992-6.
8. Редич О.В. Інформаційно-аналітичні технології в оподаткуванні : навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019.437 с.

Додаткова література:

1. Analyses dynamics of taxpayers behavior fating the influence of social-psychological factors / Nataliia Kuzmynchuk, Tatyana Kutsenko, Tetiana Nazarova, Elena Druhova // Problems and Perspectives in Management, Volume 15, Issue 3, 2017, p. 98-107.
2. Дубровський В., Черкашин В., Гетман О. Порівняльний аналіз фіскального ефекту від застосування інструментів ухилення/уникнення оподаткування в Україні: нові виклики. – Київ, 2019. – 52с.
3. Жаворонок А.В. Податковий менеджмент: конспект лекцій. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 110 с.
4. Місце податкового менеджменту в системі управління державними фінансами в умовах воєнного стану / Т. Ю. Назарова, М. М. Шевченко // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). Зб. наук. пр. – Х.: НТУ «ХПІ». --2022. - № 3. – С. 38 - 41

Web-ресурси:

1. Державна податкова служба України. Офіційний портал. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL:<http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL:<http://www.minfin.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL:<https://tax.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді: підсумкової контрольної роботи - 40 %; виконання реферату - 30 %; виконання самостійної роботи студента за кожною з пройдених з тем дисципліни - 30 %.

Екзамен виконується письмо та містить: 20 тестових завдань різного рівня складності, 1 ситуаційне завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Тетяна НАЗАРОВА